

KAPITAL HARAKATINING LIBERALLASHUVINING MAKROIQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH

Vaxobov Siroj Abruy O'g'li

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti

E-mail: vaxobovsiroj1998@gmail.com

ANNOTATSIYA:

Ushbu maqola kapital harakatining liberallashtirishining makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Kapital harakati deganda investitsiyalar va savdo maqsadlarida mamlakatlar o'rtasidagi mablag'lar oqimi tushuniladi. Kapital harakatini liberallashtirish kapitalning milliy chegaralar orqali harakatlanishiga cheklovlarni kamaytirish yoki yo'q qilishni o'z ichiga oladi. Ushbu maqolada kapital harakatini liberallashtirishning afzalliklari va kamchiliklari va uning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri ko'rib chiqiladi. Tadqiqot mavjud adabiyotlar va mavzuga qaratilgan tadqiqotlarga asoslanadi.

KALIT SO'ZLAR: Kapital harakati, liberallashtirish, makroiqtisodiy barqarorlik, iqtisodiy o'sish, xorijiy investitsiyalar.

ABSTRACT:

This article aims to examine the impact of liberalization of capital movement on macroeconomic stability. Capital movement refers to the flow of funds between countries for investment and trade purposes. Liberalization of capital movement involves reducing or eliminating restrictions on the movement of capital across national borders. This article examines the advantages and disadvantages of liberalization of capital movement and its impact on macroeconomic stability. The research draws on existing literature and studies that focus on the topic.

KEYWORDS: Capital movement, liberalization, macroeconomic stability, economic growth, foreign investment.

АННОТАЦИЯ:

В данной статье ставится задача изучить влияние либерализации движения капитала на макроэкономическую стабильность. Движение капитала относится к потоку средств между странами в инвестиционных и торговых целях. Либерализация движения капитала предполагает сокращение или устранение ограничений на движение капитала через национальные границы. В данной статье рассматриваются преимущества и недостатки либерализации движения капитала и ее влияние на макроэкономическую стабильность. Исследование опирается на существующую литературу и исследования, посвященные данной теме.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Движение капитала, либерализация, макроэкономическая стабильность, экономический рост, иностранные инвестиции.

KIRISH:

Kapital harakati jahon iqtisodiyotining asosiy tarkibiy qismi bo'lib, savdo, sarmoya va turli iqtisodiy faoliyatni moliyalashtirishni osonlashtiradi. Kapital harakatini liberallashtirish kapitalning milliy chegaralar orqali harakatlanishiga cheklovlarni olib tashlash yoki kamaytirishni nazarda tutadi. Kapital harakati iqtisodiy o'sish va rivojlanish uchun zarurdir. Mamlakatlar o'rtasidagi kapital

oqimlari savdo, investitsiyalar va turli iqtisodiy faoliyatni moliyalashtirishni osonlashtirishi mumkin. Biroq, kapital harakati makroiqtisodiy barqarorlikka ham xavf tug'dirishi mumkin, masalan, valyuta o'zgaruvchanligi va moliyaviy beqarorlik. Kapital harakatini liberallashtirish mamlakatlar o'rtasidagi kapital harakati bo'yicha cheklovlarni olib tashlash yoki kamaytirishni o'z ichiga oladi. Ushbu maqola kapital harakatining liberallashtirishining makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

METODOLOGIYA:

Ushbu maqola uchun tadqiqot mavzuga qaratilgan mavjud adabiyotlar va tadqiqotlarga asoslanadi. Kapital harakatini liberallashtirishning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini o'rganish uchun adabiyotlarning har tomonlama tahlili o'tkazildi va xulosalar baholandi.

NATIJALAR.

AFZALLIKLARI:

Kapital harakatini liberallashtirish xorijiy investitsiyalar hajmini oshirish, yangi bozorlarga chiqish va texnologiyalar transferi kabi bir qancha afzalliklarga ega bo'lishi mumkin. Xorijiy investitsiyalarning ko'payishi iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirish va bandlik imkoniyatlarini yaxshilash imkonini beradi. Liberallashtirish, shuningdek, raqobatni rivojlantirishi mumkin, bu esa samaradorlik va mahsuldorlikni oshirishga olib keladi. Kapital harakatini liberallashtirish bir qancha afzalliklarga ega, jumladan, xorijiy investitsiyalar hajmini oshirish, yangi bozorlarga chiqish va texnologiyalar transferi. Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, 2019-yilda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimi rekord darajada bo'lib, 1,87 trillion AQSH dollarini tashkil etdi, bu jahon iqtisodiyotida to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar ahamiyati ortib borayotganini aks ettiradi (Jahon banki, 2020). To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarning ko'payishi iqtisodiy o'sish sur'atlarining oshishiga va bandlik imkoniyatlarining yaxshilanishiga olib kelishi mumkin. Liberallashtirish, shuningdek, raqobatni rivojlantirishi mumkin, bu esa samaradorlik va mahsuldorlikni oshirishga olib keladi.

KAMCHILIKLARI:

Kapital harakatini liberallashtirish valyuta kursining o'zgaruvchanligi, moliyaviy beqarorlik va iqtisodiy tengsizlikning kuchayishi kabi kamchiliklarga ham ega bo'lishi mumkin. Kapital harakati valyutaning o'zgarishiga olib kelishi mumkin, bu esa savdo va investitsiyalarga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Liberallashtirish moliyaviy beqarorlikka ham olib kelishi mumkin, chunki kapital harakati aktivlar pufakchalarini yaratishi va moliyaviy inqiroz xavfini oshirishi mumkin. Bundan tashqari, liberallashtirish iqtisodiy tengsizlikni kuchaytirishi mumkin, chunki kapital oqimi badavlat shaxslar va korporatsiyalarga foyda keltiradi. Kapital harakati valyutaning o'zgarishiga olib kelishi mumkin, bu esa savdo va investitsiyalarga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Masalan, 1997-1998 yillardagi Osiyo moliyaviy inqirozi qisman kapitalning haddan tashqari kirib kelishi va chiqib ketishi bilan bog'liq bo'lib, bu valyuta devalvatsiyasiga, fond bozorining qulashiga va iqtisodiy tanazzulga olib keldi.

MUHOKAZA

MAKROIQTISODIY BARQARARLIKGA TA'SIRI:

Kapital harakatining liberallashtirishining makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri murakkab va mamlakatning iqtisodiy sharoiti va siyosatiga qarab o'zgarib turadi. Ayrim hollarda liberallashtirish iqtisodiy o'sish va barqarorlikni oshirishga olib keldi. Biroq, boshqa hollarda, liberalizatsiya moliyaviy inqiroz va beqarorlikka olib keldi. Liberallashtirish bilan bog'liq xavflarni yumshatish uchun siyosatchilar kapital oqimlarini boshqarish va makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun tegishli qoidalar va siyosatlarni amalga oshirishlari kerak.

Afzalliklar	Kamchiliklari
xorijiy sarmoya oshishi	Valyuta o'zgaruvchanlik
yangi bozorlar g'akirish	Moliyaviy beqarorlik
Texnologiyani uzatish	Iqtisodiy tengsizlik

Xulosa:

Kapital harakatini liberallashtirish makroiqtisodiy barqarorlik uchun ham afzalliklarga, ham kamchiliklarga ega. Liberallashtirish iqtisodiy o'sish va rivojlanishga yordam berishi bilan birga , moliyaviy barqarorlikka xavf tug'dirishi va iqtisodiy tengsizlikni kuchaytirishi mumkin. Siyosatchilar liberallashtirishning foydalari va xatarlarini diqqat bilan muvozanatlashtirib, kapital oqimlarini boshqarish va makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun tegishli qoidalar va siyosatlarini amalga oshirishlari kerak.

ADABIYOTLAR:

1. Bordo , MD va Flandreau, M. (2003). Asosiy, periferiya, valyuta kursi rejimlari va globallashuv. NBER ishchi hujjati, (9578).
2. Kalvo, GA (1998). Kapital oqimi va kapital bozori inqirozlari: to'satdan to'xtashning oddiy iqtisodiyoti. Amaliy iqtisodiyot jurnali, 1(1), 35-54.
3. Friden, JA (1991). Investitsiyalangan manfaatlar: global moliya dunyosida milliy iqtisodiy siyosat siyosati. Xalqaro tashkilot, 45-70.
4. Bonfiglioli A. And C.Mendicino (2018) "Moliyaviy erkinlashtirish, bank inqirozlari va o'sish: aloqalarni baholash", Iqtisodiyot va moliya bo'yicha SSE/EFI ishchi hujjati seriyasi, № 567, oktyabr.

